

Uppdrag och kvalitetskrav Kontaktfamilj för barn och unga enligt SOL

Fastställt av socialnämnden
Framtagen av socialförvaltningen
Datum 2019-12-04
Ärendenr SON 2019/349
Version 2.0

Uppdrag och kvalitetskrav Kontaktfamilj för barn och unga enligt SOL

Innehållsförteckning

Uppdrag och kvalitetskrav Kontaktfamilj för barn och unga enligt SOL	1
Inledning	2
Principen om barnets bästa.	2
Barn och ungas delaktighet och inflytande.....	2
Beskrivning av insatsen kontaktfamilj.....	2
Grundläggande krav	3
Organisatoriska krav	3
Ledningssystem	3
Systematiskt förbättringsarbete	3
Riskanalys.....	4
Egenkontroll	4
Avvikelser enligt Sol.....	4
Synpunkter och klagomål på verksamheten.....	4
Sekretess och tystnadsplikt	5
GDPR – General Data Protection Regulation	5
Organisatorisk samverkan och överenskommelser	5
Samordnad individuell plan (SIP).....	5
Etiska krav.....	5
Anhörigstöd	5
Våld i nära relation	5
Tolk	6
Personal och kompetenskrav	6
Chef/verksamhetsansvarig	6
Medarbetare- beställare och utförare	6
Kompetensförsörjning/utveckling.....	6

Bemanning	6
Identifikation	7
Introduktion.....	7
Praktikanter/studerande.....	7
Dokumentation	7
Genomförande och uppföljning.....	7
Tillgång till kontaktfamiljer	8
Utredning av kontaktfamilj	8

Inledning

Tillsammans med ”Grundläggande uppdrag- och kvalitetskrav för utförare av socialtjänst” utgör detta dokument de kvalitetskrav som ställs på beställare av insatsen kontaktfamilj för barn och unga samt den verksamhet som är ansvarig för rekrytering och utredning av kontaktfamiljer för barn och unga 0-18 år. Syftet med uppdrags- och kvalitetskrav är att beskriva de krav på kvalitet och innehåll som ställs på beställare och utförare av insatser inom socialförvaltningen och utgör underlag vid socialförvaltningens kvalitetsuppföljningar. Med beställare avses i detta dokument enheter med ansvar för beslut och uppföljning av beslut om kontaktfamilj. Med utförare avses i detta dokument enhet med ansvar för utredning och rekrytering av kontaktfamiljer. Ledning för beställare och utförare ansvarar för att aktuella uppdrag- kvalitetskrav är kända av berörd personal.

Hänsyn ska visas till varje unik person oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuella läggning eller ålder.

Regionens värdegrund beskrivs med orden omtanke, delaktighet och förtroende. Socialnämnden fastställer en årlig verksamhetsplan med mål för nämndens verksamhet. Den enskilde ska få tjänster av god kvalitet, vara informerad, delaktig och bli respektfullt bemött.

Principen om barnets bästa.

Vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas (1 kap 2 § SoL och 1 § femte stycket LVU). Vid bedömning av barnets bästa ska vetenskap och beprövad erfarenhet beaktas, underlag från närstående och yrkespersoner som har kunskap om barnet den unge inhämtas och det som barnet själv ger uttryck för ska, i enlighet med artikel 12 i barnkonventionen beaktas utifrån ålder och mognad.

Barn och ungas delaktighet och inflytande

Barn och unga ska ges möjlighet att framför sina åsikter i frågor som rör dem. Om barnet eller den unge inte framför sina åsikter ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Barns och ungas åsikter och inställning ska tillmätas betydelse i förhållande till deras ålder och mognad. Ett barn som har fyllt 15 år har rätt att föra sin egen talan (11 kap. 10 § SoL).

Beskrivning av insatsen kontaktfamilj

Kontaktfamilj är en familj som utses av socialnämnden med uppgift att ta emot barn 0-18 år för regelbunden vistelse och att finnas till hands i övrigt för barnet och dess närstående.

Insatsen omfattar korta och regelbundna vistelser. En kontaktfamilj tar emot ett barn hemma hos sig en eller ett par helger varje månad. Insatsen syftar till att skapa en naturlig hemmiljö och gemenskap som ett komplement till den egna familjen.

Grundläggande krav

Krav
Beställare och utförare ska följa och arbeta utifrån gällande lagstiftning inom sitt verksamhetsområde.
Beställare och utförare ska utgå från ett förhållningssätt i enlighet med evidensbaserad praktik. Det innebär att förhållningssättet ska utgå från enskildas önskemål och erfarenheter, bästa tillgängliga kunskap och personalens erfarenheter.
Beställare och utförare ska arbeta utifrån ett hälsofrämjande förhållningssätt genom att uppmuntra levnadssätt som förebygger ohälsa och främja hälsosamma val i syfte att uppnå en mer jämställd och jämlik folkhälsa.

Organisatoriska krav

Ledningssystem

Krav
På ledningsnivå ska det finnas ett ledningssystem och det ska finnas en namngiven chef för det övergripande ansvaret för det systematiska kvalitetsarbetet.
Beställare och utförare ska känna till ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete och vara delaktiga i kvalitetsarbetet samt ha kännedom om verksamhetsområdets kvalitetskrav och kvalitetsgaranti.
Ledning för beställare och utförare ska identifiera, beskriva samt fastställa huvudprocesser, delprocesser och aktiviteter som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet.
Beställare och utförare ska arbeta i enlighet med fastlagda processer och rutiner.

Systematiskt förbättringsarbete

För att säkerställa att ett ledningssystem är ändamålsenligt uppbyggt för att kunna planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten krävs ett fortlöpande systematiskt förbättringsarbete.

Krav
Ledning för beställare och utförare ska beskriva hur man arbetar systematiskt med verksamhetens kvalitetsarbete, t.ex. en plan, PDSA-cirkel eller ett årshjul.
Beställare ska som en del i det systematiska förbättringsarbetet lämna statistik och uppgifter som efterfrågas av nationella myndigheter, andra organisationer och socialförvaltningen, samt medverka vid uppföljning.
På avdelningsnivå ska kvalitetsarbete i form av kvalitetsberättelse dokumenteras årligen.

Risakanalys

Risakanalys är en metod för att identifiera risker vid planerade och kommande förändringar i verksamheten.

Krav

Ledning för beställare och utförare ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet.

Egenkontroll

Egenkontroll avser en regelbunden, systematisk uppföljning av den egna verksamheten. Syftet är att få kännedom om kvalitetsbrister, få kunskap om olika verksamheter och synliggöra förbättrings- och utvecklingsområden. Egenkontroll kan innefatta analys av resultat utifrån kvalitetsuppföljningar, öppna jämförelser, brukarundersökningar, tillsynsrapporter, inkomna synpunkter och klagomål, och missförhållanden enligt lex Sarah.

Krav

Ledning för beställare och utförare ska ha en plan för hur egenkontroll bedrivs, d.v.s. systematisk uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten samt kontroll av att den bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i verksamhetens ledningssystem.

Avvikelse enligt Sol

Missförhållanden eller risk för missförhållanden enligt Sol ska rapporteras, utredas och åtgärdas.

Krav

På ledningsnivå ska det finnas en rutin som beskriver hur avvikelser tas emot, utreds, sammanställs, analyseras och åtgärdas.

Beställare ska ha kännedom om skyldigheten att rapportera avvikelser.

Avvikelseystem Flexite ska användas för registrering och hantering av avvikelser.

Synpunkter och klagomål på verksamheten

Synpunkts- och klagomålshantering ingår i utförarens ledningssystem. Syftet är att systematiskt samla upp och analysera inkomna synpunkter och klagomål. Detta inkluderar även uppföljningsrapporter från olika myndigheter, ex. från IVO. Socialförvaltningen har ett system, "Lämna dina synpunkter", där enskilda och företrädare eller närstående kan lämna synpunkter på verksamheten.

Krav

Synpunkter och klagomål ska beaktas och betraktas som en möjlighet att förbättra och utveckla verksamheten.

Beställare och utförare ska följa socialnämndens riktlinje och rutin gällande synpunkter och klagomål. Den enskilde, företrädare, anhöriga och personal ska ges möjlighet att lämna synpunkter både skriftligt och muntligt.

Sekretess och tystnadsplikt

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men, 26 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen.

GDPR – General Data Protection Regulation

Alla företag och organisationer inom EU ska följa den nya dataskyddsförordningen, GDPR – General Data Protection Regulation. Förordningen har tillkommit för att den enskilde ska få ett bättre skydd för sina personuppgifter.

Krav
Ledning för beställare och utförare ska svara för att personalen har kunskap om bestämmelserna och undertecknar förbindelse om sekretess och tystnadsplikt.
Beställare ska följa förordningen GDPR.

Organisatorisk samverkan och överenskommelser

Samverkan är en förutsättning för att säkra kvaliteten på de insatser som ges inom socialtjänsten. Överenskommelser finns mellan socialtjänsten, hälso- och sjukvården och skolan och socialtjänsten inom några områden.

Krav
Ledning för beställare och utförare ska identifiera vilka samverkanspartners verksamheten behöver för att bedriva en trygg och säker vård.

Samordnad individuell plan (SIP)

Krav
Beställare och utförare ska initiera och vid behov medverka till samordnad individuell plan (SIP).
Det ska finnas skriftliga rutiner för arbete utifrån SIP.

Etiska krav

Anhörigstöd

Krav
Anhöriga/närstående ska bemötas med respekt och informeras om vilka stödformer som kan erbjudas.

Våld i nära relation

Krav
Socialnämndens riktlinjer för våld i nära relationer för såväl barn som vuxna ska följas.
Beställare och utförare ska vara uppmärksam på om någon enskild kan vara utsatt för våld, såväl fysiskt som psykiskt, och behöva stöd och skydd.
Ledning för beställare och utförare ska säkra att personal har kunskap om bemötande och förhållningssätt samt kännedom om vilket stöd en våldsutsatt person har rätt att få.

Ledning för beställare och utförare ansvarar för att det finns gällande rutiner för hur våld i nära relationer hanteras.

Tolk

Krav

Vid behov ska tolk tillkallas, exempelvis vid språk, tal-, syn- och hörselnedsättning.

Personal och kompetenskrav

Chef/verksamhetsansvarig

Krav

Verksamheten för beställare och utförare ska ledas av chef med relevant högskoleutbildning och lämplig erfarenhet.

Ledning ska vara tillgänglig, vardagar under kontorstid.

Medarbetare- beställare och utförare

Krav

Ledning för beställaren ska säkerställa personalens kompetens vid handläggning och uppföljning av ärenden som rör barn och unga enligt 3 kap. 3 § och 3 kap 3 a § andra och tredje stycket socialtjänstlagen samt HSLF-FS 2017:79

Ledning för beställare och utförare ska ha rutiner för att utföra kontroller ur misstanke- och belastningsregistret.

Ledning för beställare och utförare ska säkerställa att medarbetarna har kunskaper i talad och skriven svenska för att kunna föra dialog med den enskilde, ta emot instruktioner samt kunna dokumentera utifrån gällande lagstiftning.

Kompetensförsörjning/utveckling

Krav

Ledning för beställare och utförare ska tillse att personal har adekvat utbildning och kompetens för att utföra insatsen och utveckla verksamheten.

Kompetensutveckling ska svara mot verksamhetens behov inom området.

Ledning för beställare och utförare ska säkra att en övergripande kompetensutvecklingsplan finns utifrån verksamhetens behov.

För beställare och utförare ska det årligen upprättas en individuell kompetensutvecklingsplan.

Beställare och utförare ska vid behov erbjudas handledning

Bemanning

Krav

Ledning för beställare och utförare ska säkerställa att personal finns tillgänglig i tillräcklig omfattning.

Beställare och utförare ska inte ha uppdrag som förvaltare/god man eller annat uppdrag hos enskilda inom verksamheten.

Identifikation

Krav

Beställare och utförare ska kunna legitimera sig med foto och/eller namnskylt med logotype.

Introduktion

Krav

Ledning för beställare och utförare ska erbjuda sin personal teoretisk och praktisk introduktion i samband med anställningen och vid behov handledning i det vardagliga arbetet.

För beställare och utförare ska det finnas rutiner för introduktion av nyanställda.

Praktikanter/studerande

Krav

Beställare och utförare ska ta emot studenter som studerar till socionomer.

Dokumentation

Krav

Dokumentation ska ske vid genomförande av insatser enligt Sol och LVU och i enlighet med Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd (SOSFS 2014:5).

Beställare ska tillämpa BBIC som struktur för handläggning, genomförande och uppföljning med barnet i centrum.

Ledning för beställare och utförare ska säkra att det finns fastställda rutiner för hur ett uppdrag om kontaktfamilj aktualiseras, formuleras och överlämnas att utföras.

Behandling av personuppgifter ska ske enligt gällande lagstiftningar för sekretess och tystnadsplikt samt GDPR.

Dokumentation ska utformas med respekt för den enskildes integritet.

Beställare och utförare ska fortlöpande dokumentera åtgärder vid genomförande eller uppföljning av en insats.

Genomförande och uppföljning

Vid beslut om kontaktfamilj enligt 3 kap. 6 b§ SoL upprättas en genomförandeplan över vad som ingår i uppdraget och hur insatsen ska genomföras. Beslut om kontakt familj ska kontinuerligt följas upp enligt 3 kap 6 c § SoL.

Krav

Beställaren ska ha rutiner som säkrar att genomförandeplan upprättas i samråd med barnet/den unge, vårdnadshavare/företrädare och kontaktfamiljen.

Beställaren ska ha rutiner som säkerställer att beslutad insats och genomförandeplan följs upp minst en gång per år.

Den verksamhet som är utsedd att svara för rekrytering och utredning av kontaktfamiljer omfattas även av följande krav:

Tillgång till kontaktfamiljer

Krav
Att det finns tillgång till kontaktfamiljer för barn och unga
Att det finns rutiner och metoder för rekrytering av kontaktfamiljer

Utredning av kontaktfamilj

Krav
Att göra en utredning och bedömning av kontaktfamiljens allmänna förutsättningar för att erbjuda en vistelse i kontaktfamilj som är trygg och säker.
Att utredningen omfattar intervjuer, hembesök, registerutdrag och referenstagning.
Att upprätta avtal med den som utföraren avser att anlita som kontaktfamilj
Att följa socialnämndens riktlinjer för ersättning till kontaktfamilj.
Att kontaktfamiljer erbjuds skriftlig information kring vad det innebär att vara kontaktfamilj och vilket stöd de kan förvänta sig.